

Betreft: Reactie op consultatie afschaffing voorrangsregeling vergunninghouders

Geachte mevrouw Keijzer,

Met grote zorg hebben wij, Regionaal Regieteam de Baronie (bestaande uit burgemeesters en wethouders van de gemeenten Altena, Breda, Drimmelen, Geertruidenberg, Etten-Leur, Oosterhout en Zundert), kennisgenomen van het wetsvoorstel om gemeenten te verbieden vergunninghouders voorrang te verlenen op basis van hun vergunninghouderschap. Dit is wat ons betreft een onwenselijk en ineffectief wetsvoorstel dat negatieve gevolgen zal hebben voor de woningmarkt, de opvangketen en de maatschappelijke cohesie. Ons advies is om dit voorstel te heroverwegen en wel om de volgende aspecten:

1. Tegenstrijdig beleid

Het schrappen van de voorrangsregeling vergroot de druk op de toch al overbelaste asielopvang, aangezien vergunninghouders langer in opvangvoorzieningen blijven. Enerzijds worden gemeenten erop gewezen om meer vergunninghouders te huisvesten, anderzijds wordt het verlenen van voorrang verboden. Bovendien blijft de taakstelling van kracht. Wij pleiten voor een evenwichtige aanpak: als de voorrangsregeling vervalt, dient ook de wettelijke taakstelling te worden heroverwogen.

2. Voorrang blijft noodzakelijk

Voorrang bieden is essentieel voor een eerlijke kans op duurzame huisvesting, de start van inburgering en uiteindelijk integratie en participatie. Vergunningshouders kunnen pas inschrijftijd opbouwen in de gemeente aan wie zij toegewezen worden en de gemiddelde wachttijd op een sociale huurwoning in de Baronie gemeenten is 6-10 jaar. Waar huisvesten wij in de tussentijd de vergunninghouders die jaarlijks aan de gemeenten worden toegewezen?

Daarnaast hebben gemeenten afspraken met woningcorporaties over toewijzing aan vergunninghouders. In de Baronie ligt het percentage van woningen dat naar vergunninghouders gaat tussen de 8 a 10%. Het wetsvoorstel brengt onzekerheid over de uitvoerbaarheid van deze afspraken en de gevolgen voor andere woningzoekenden. Ook is onduidelijk hoe dit de inschrijf- en wachttijden en de slaagkansen voor alle doelgroepen beïnvloedt.

3. Asielmigratie is niet de oorzaak van het woningtekort

Het woningtekort vraagt om structurele oplossingen en investeringen in betaalbare sociale huurwoningen. Dit wetsvoorstel lost het probleem van het woningtekort niet op, maar verplaatst het, met als gevolg langere wachttijden en een stijgende druk op de opvangvoorzieningen.

4. Doorstroomlocaties zijn op dit moment geen haalbare oplossing

Het Rijk stelt doorstroomlocaties voor als alternatief, maar zonder structurele financiering blijven deze in de praktijk vaste opvanglocaties zonder perspectief op doorstroming. Het is goed om te beseffen dat veel gemeenten in de Baronie al een enorme uitdaging heeft op het realiseren van reguliere opvangplekken, laat staan extra doorstroomvoorzieningen. Daarnaast zorgen doorstroomlocaties voor clustering van statushouders, terwijl je juist statushouders over je gemeente wil spreiden omdat dat meer bijdraagt aan inburgering en integratie.

5. Het beleid beperkt de beleidsvrijheid van gemeenten

Gemeenten kennen de lokale woningmarkt en bevolkingssamenstelling het best en moeten maatwerkoplossingen kunnen bieden. Dit wetsvoorstel beperkt die beleidsvrijheid en staat haaks op het uitgangspunt van gedecentraliseerd bestuur. Ook wordt de autonomie van gemeenten bij het vaststellen van urgentiecategorieën ingeperkt. Gemeenten moeten zelf kunnen bepalen welke groepen woningzoekenden voorrang krijgen, afhankelijk van de lokale situatie en maatschappelijke behoeften.

Daarnaast dreigt een groter beroep op de daklozenopvang, die al overbelast is. Mensen kunnen uit nood bij anderen intrekken, wat kan leiden tot onwenselijke en moeilijk te handhaven woonsituaties.

6. Het beleid draagt bij aan maatschappelijke verdeeldheid

Het afschaffen van de voorrangsregeling kan negatieve sentimenten over vergunninghouders versterken, terwijl dit mensen zijn die hulp nodig hebben, en de polarisatie in de samenleving vergroten. Woningzekerheid is een cruciale voorwaarde voor succesvolle integratie. Door vergunninghouders langer in onzekerheid te laten verkeren over huisvesting, wordt het moeilijker voor hen om een stabiel bestaan op te bouwen, werk te vinden en sociale netwerken op te bouwen. Dit leidt tot extra maatschappelijke problemen en hogere kosten voor gemeenten in de vorm van begeleiding en ondersteuning.

Tot slot

Wij vinden het als gemeenten belangrijk om bij te kunnen dragen aan de huisvesting van statushouders, waarbij we een handelingskader nodig hebben dat mogelijkheden biedt in plaats van louter beperkingen oplegt. Daarnaast zullen we als gemeenten altijd verschillende belangen moeten dienen en afwegen.

Met vriendelijke groet,
Namens het Regionaal Regieteam de Baronie,

Arjen van Drunen, wethouder gemeente Breda
Boy Scholtze, burgemeester gemeente Drimmelen